

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. van Kruijsdijk	Datum	8 maart 2021
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	8559993
E-mail	-	Onderwerp	Roadmap Rookvrije generatie Utrecht
Bijlage(n)	2; waarvan 1 onderaan bijgevoegd	Beleidsveld	Volksgezondheid

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de Roadmap 'Op weg naar een rookvrije generatie in Utrecht in 2035' (verder Roadmap Rookvrij).

Ambitie en de weg daar naar toe

Wij willen graag dat alle Utrechtse kinderen in 2035 rookvrij opgroeien: dat geen kind in onze stad nog rookt, begint met roken of geconfronteerd wordt met sigarettenrook. Om dat te bereiken, hebben we nog een weg te gaan. In bijgevoegde Roadmap Rookvrij beschrijven we de stappen die we de komende jaren willen gaan zetten.

Onze inspanningen de komende jaren zijn erop gericht dat het normaal wordt dat omgevingen waar kinderen komen rookvrij zijn. De Roadmap Rookvrij richt zich dan ook vooral op het rookvrij maken van specifieke plekken. Dit doen we parallel aan de inzet van partijen in de stad die werken voor jonge (aanstaande) ouders en kinderen om thuis rookvrij op te groeien. Ook zetten we ons in dat de plekken waar mensen in het dagelijks leven af en toe moeten zijn, zoals bushaltes, rookvrij worden.

Gezondheidswinst

Van alle leefstijlthema's is de meeste gezondheidswinst te behalen op roken. Rokers leven gemiddeld 5 tot 10 jaar korter dan niet-rokers en hebben vaker te maken met hart- en vaatziekten, COPD en verschillende vormen van kanker. Ook meeroken schaadt de gezondheid (bron RIVM). In een aantal wijken in Utrecht wordt meer gerookt dan in andere wijken. Bij de uitvoering van Roadmap Rookvrij zullen we daar waar passend de accenten leggen op deze wijken. Als bijlage voegen we de belangrijkste cijfers over roken in Utrecht toe. Daar vallen twee zaken sterk op: roken komt vaker voor bij mensen in een kwetsbare positie. En onder leeftijdsgroepen neemt het aantal rokende mensen verhoudingsgewijs af naarmate de leeftijd toeneemt. Dit komt deels doordat mensen die roker eerder overlijden, maar ook doordat mensen op latere leeftijd niet zo gauw beginnen en vaker stoppen met roken (bron NHG).

Behalve de directe schade van roken, is er het gevaar van 'zien roken, doet roken'. Hiermee wordt de gewoonte om te roken overgedragen op nieuwe generaties. Daarom zetten we erop in dat het normaal wordt dat niet gerookt wordt bij of in de nabijheid van kinderen.

De Utrechtse insteek: positief en samen

Voor rookvrij opgroeien is in Nederland veel draagvlak, ook onder mensen die zelf roken. Onze insteek is positief: we stimuleren rookvrij en vragen waar mogelijk mensen die roken mee te denken over de oplossingen voor de kwesties waar we voor staan: rokende mensen niet willen buitensluiten en tegelijk de Utrechtse kinderen rookvrij op te laten groeien. We hebben hun medewerking nodig om het rookgedrag niet over te dragen op de nieuwe generatie.

In de Roadmap Roken richten we ons op het rookvrij maken van de (openbare) plekken waar (veel) kinderen komen. Om deze plekken rookvrij te maken, trekken we op met partners in de stad, waaronder kinderboerderijen, aanbieders van het openbaar vervoer en de cultuursector. Zo starten we dit jaar met het rookvrij maken van onbeheerde speelplekken (zie Roadmap Rookvrij), conform de aan u gedane toezegging op 21 april 2020. Ook zetten we in op het samen met culturele instellingen aangaan van een rookvrije alliantie.

Daarnaast integreren we 'rookvrij' in beleidsnota's, nadere regels en beschikkingen. Ook voor evenementen willen we dat het vanzelfsprekend wordt dat deze rookvrij zijn, zo vragen we aandacht voor rookvrij bij de activiteiten rondom de viering van Utrecht 900 jaar stadsrechten in 2022. We streven ernaar om onze eigen organisatie ook rookvrij te maken. Conform de aanpassing van Tabaks- en Rookwarenwet per 1 juli 2021 verwijderen we alle rookruimten in onze gebouwen. En voor Utrechters die willen stoppen met roken, organiseren we enkele keren de theatershow De Stoppers en houden we in Ondiep en Zuilen een wijkchallenge.

Naast plekken voor kinderen ook aansluiten waar dat logisch is

Zoals gezegd richten wij ons vooral op het rookvrij maken van plekken waar kinderen komen. Daarnaast zijn er ook plekken in de openbare ruimte waar mensen, niet alleen kinderen, kort moeten zijn. Denk hierbij aan bushaltes of samen in een lange wachtrij staan. We willen dat het ook daar normaal is om niet te roken.

Parallel aan onze inspanningen zijn er ook initiatieven van instellingen en bedrijven in onze stad die hun terreinen rookvrij willen maken. Twee actuele initiatieven van bovenstaande zijn het Utrecht Science Park en de OV-terminal.

1. Per 1 oktober 2020 zijn onderwijsinstellingen bij wet verplicht om hun terreinen rookvrij te maken. De Universiteit Utrecht wil samen met organisaties en bedrijven in het Utrecht Science Park het hele gebied rookvrij hebben. We hebben toegezegd om per 5 april 2021 de groenstroken, bushaltes en (openbare) wegen als rookvrije zone aan te merken. Hier zetten we ook in op norm stellen en gebruik maken van gedragsinzichten. Er komen enkele gedoogplekken die samen met de Universiteit Utrecht zo worden ingericht, dat mensen worden gestimuleerd na te denken over gezonde leefstijl. We monitoren samen met betrokken partijen hoe de naleving van de rookvrij zone verloopt.
2. Met Qbuzz zijn we, zoals u ook in de Roadmap Rookvrij kunt zien, plannen aan het maken om de bushaltes in de hele stad rookvrij te maken. Aangezien de partners in het stationsgebied (de NS en ProRail en de Provincie Utrecht voor de tramhaltes) al rookvrij zijn of bezig zijn dit te realiseren, starten we met de bushaltes in het stationsgebied op 8 maart 2021. Kinderen en ook degenen die niet in de tabaksrook willen staan, kunnen zo ongehinderd met het openbaar vervoer reizen in het stationsgebied en later ook in de hele stad.

Burgemeester en wethouders

Datum 8 maart 2021
Ons kenmerk 8559993

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage: Cijfers over roken in Utrecht

Als we kijken naar het rookgedrag in Utrecht, zien we verschillen in leeftijd, opleidingsniveau, migratieachtergrond en wijk. In de [volksgezondheidsmonitor Utrecht](#) zijn deze gegevens te raadplegen. Hieronder een overzicht met de belangrijkste cijfers.

Zwangerschap:

- Gemiddeld geeft 4% van de Utrechtse vrouwen aan te roken als zij zwanger zijn. Dit zijn ongeveer tweehonderd vrouwen per jaar.
- Lager opgeleide zwangere vrouwen roken vaker (13%). Vrouwen met een lagere opleiding zonder migratieachtergrond roken vijf keer zo vaak tijdens de zwangerschap als zwangere vrouwen in Utrecht gemiddeld.

Ouders van peuters:

- Gemiddeld rookt bij 9% van de Utrechtse peuters tenminste één ouder.
- We zien ook verschillen naar opleidingsniveau: 29% van de ouders met een lage opleiding en 19% van de ouders met een middelbare opleiding geeft aan dat zij roken. Uit de cijfers blijken ook verschillen naar wijken. Peuters uit de wijken Overvecht, Noordwest en Zuidwest hebben vaker een ouder die rookt.

Kinderen en jongeren:

Thuis:

- Gemiddeld geeft 8% van 10- tot 12-jarigen aan dat er in huis wordt gerookt waar ze bij zijn.
- Roken in huis waar kinderen bij zijn, komt vaker voor bij gezinnen met een lagere welvaart (20%) en in gezinnen met co-ouderschap (18%). Bij kinderen uit de wijken West, Zuidwest en Overvecht wordt ook vaker in huis gerookt waar ze bij zijn.

Eigen rookgedrag:

- Een klein deel (2%) van de 10- tot 12-jarigen geeft aan dat ze zelf wel eens hebben gerookt.
- 80% van de jongeren uit klas 2 en 4 van het voorgezet onderwijs heeft nog nooit gerookt. 2% rookt elke week één of meer sigaretten. 1% doet dit elke dag.
- Utrechtse jongeren op het vmbo en de havo hebben vaker wel eens sigaret gerookt dan jongeren op het vwo. Dit geldt ook voor vierdeklassers ten opzichte van tweedeklassers.

Volwassenen

- Tussen 2003 en 2018 is het percentage Utrechtse volwassenen (19-64 jaar) dat rookt afgenomen van 34% naar 21%. Landelijk zien we een vergelijkbare trend.
- Utrechtse mannen (24%) roken vaker dan vrouwen (17%).
- Van de Utrechtse volwassenen zonder migratieachtergrond en met als laatst afgeronde opleiding basisonderwijs, lbo, mavo of vmbo rookt 38%. Volwassenen uit de wijken Overvecht, Noordwest, Zuidwest en Oost roken vaker.

Ouderen

- 13% van de 65-plussers in Utrecht rookt. 65- tot 79-jarigen zijn vaker rokers dan Utrechtse van 80 jaar of ouder.
- Het percentage 65-plussers dat rookt verschilt niet naar geslacht, opleiding of migratieachtergrond.